

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.05 2020

Pan
Piotr Jedliński
Prezydent Miasta Koszalina
Urząd Miejski w Koszalinie
ul. Rynek Staromiejski 6-7
75-007 Koszalin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

201073 Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

I. Dane identyfikacyjne

Instytucja kontrolowana	Urząd Miejski w Koszalinie ul. Rynek Staromiejski 6-7, 75-007 Koszalin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Jedziński, Prezydent Miasta Koszalina od 9.12.2010 r.
Zakres przedmioty kontrolacji	1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. 2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. 3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.
Okres uloty kontroli	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia kontroli) z uwzględnieniem zdarzeń, które wystąpiły w okresie wcześniejszym jeżeli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podległa kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Maciej Mikulski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LSZ/59/2020 z 17 marca 2020 r. nr LSZ/92/2020 z 14 maja 2020 r. i nr LSZ/115/2020 z 29 czerwca 2020 r. 2. Jarosław Tarasiewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli LSZ/68/2020 z 23 marca 2020 r.

(akta kontroli str. 1-7)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Gmina Miasto Koszalin prawidłowo realizowała większość działań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Rzetelnie zdiagnozowano potrzeby i przyjęto propozycje rozwiązań problemów związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych, w tym z rozwojem miejskiej sieci kanalizacji deszczowej w gminnych dokumentach strategicznych i planistycznych. Miasto posiadało niezbędną infrastrukturę służącą do zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, którą zarządzały Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. w Koszalinie. MWiK odpowiedzialne były m.in. za eksploatację i utrzymanie w prawidłowym stanie technicznym sieci kanalizacji deszczowej. Nadzór funkcjonalny i merytoryczny nad działalnością MWiK przypisano odpowiednim komórkom organizacyjnym Urzędu. Prezydent uzyskiwał informacje o działalności Spółki w tym zakresie ze sprawozdań
--------------	---

3) Uzasadnienie

1) Uzasadnienie jest dostępne w systemie SIA w następującej formie:

Najwyższa Izba Kontroli, ul. Władysława IV 10, 00-910 Warszawa, tel. 22 695 32 00, e-mail: izba@izba.gov.pl, www.izba.gov.pl

2) Uzasadnienie

3) Weryfikacja danych została przeprowadzona w oparciu o dane zgłoszone przez Miasto Koszalin, w tym o dane z formularzy zgłoszeniowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1999 r. o dostępie do informacji publicznej, oraz o dane z formularzy zgłoszeniowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1999 r. o dostępie do informacji publicznej.

4) Uzasadnienie jest w formie:

z jej działalnością. Prezydent rzetelnie wyliczywał się z zadania związanego z należnością opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej i przekazywanie należnej części tych opłat Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskiej.

Urząd był należycie przygotowany do wykonywania zadań inwestycyjnych związanych z budową sieci kanalizacji deszczowej. Wydatki na ich realizację były dokonywane oszczędnie i wydajnie. Zapewniono konieczne zgłoszenia i pozwolenia na budowę przed przystąpieniem do ich realizacji oraz rzetelny nadzór nad wykonaniem zadań inwestycyjnych przez osoby posiadające wymagane uprawnienia budowlane. Wykonawców zadań inwestycyjnych wybrano na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Realizacja inwestycji oraz ich rozliczenie przebiegało zgodnie z postanowieniami umów zawartych z wykonawcami.

W kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- niezłożenia sprawozdania z realizacji działań wyszczególnionych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy oraz z realizacji działań wyszczególnionych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym za lata 2018-2019, co było niezgodne z art. 328 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- niepodejmowania działań w celu ustalenia przez Radę Miejską w Koszalinie zasad pobierania opłat za wykorzystywanie miejskiej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych na terenie Miasta, tj. zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej¹¹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Miasto do 31 marca 2020 r. dysponowało następującą infrastrukturą służącą zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych:

- według stanu na 1 stycznia 2017 r.: 252 800 mb sieci kanalizacji deszczowej, trzy zbiorniki retencyjne oraz 27 separatorów;

- według stanu na 31 grudnia 2017 r.: 285 300 mb sieci kanalizacji deszczowej, trzy zbiorniki retencyjne oraz 28 separatorów;

- według stanu na 31 grudnia 2018 r.: 290 000 mb sieci kanalizacji deszczowej, trzy zbiorniki retencyjne oraz 30 separatorów;

- według stanu na 31 grudnia 2019 r. oraz 31 marca 2020 r.: 291 000 mb sieci kanalizacji deszczowej, trzy zbiorniki retencyjne oraz 31 separatorów.

Według stanu na 31.03.2020 r. sieć kanalizacji deszczowej obsługiwała 99,00 54¹³ i 100% tereny miasta.

(akta kontroli str. 8: 198-226)

W powyższym okresie wody opadowe i roztopowe były odprowadzane na terenie Miasta siecią kanalizacji deszczowej, wydrebnioną od kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacją ujętnospławną o długości 22 000 mb¹⁴. W latach 2017-2020 w Mieście

¹¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 12, poz. 223.

¹² Rozdział 10, paragraf 14, pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

¹³ Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2019 r. wynosiła 100 540 osób.

¹⁴ Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2019 r. wynosiła 100 540 osób.

¹⁵ Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2019 r. wynosiła 100 540 osób.

¹⁶ Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2019 r. wynosiła 100 540 osób. Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2020 r. wynosiła 100 540 osób.

¹⁷ Liczba mieszkańców Miasta Koszalin w 2019 r. wynosiła 100 540 osób.

nie realizowano inwestycji mających na celu rozdzielenie kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną

(akta kontroli: str. 8, 198-233)

Prezydent Miasta wyjaśnił, m.in. że odprowadzanie wód opadowych do sieci kanalizacji ogólnospławnej jest działaniem prawidłowym i zgodnym z obowiązującymi przepisami prawa w tym z przepisami prawa budowlanego. Prezydent wyjaśnił także, że wszystkie istniejące kanały kanalizacji ogólnospławnej (sanitarnej i deszczowej) są pozostałością przedwojennego systemu kanalizacyjnego. Są one systematycznie rozdzielane przez wybudowanie odrębnych odcinków nowej sieci kanalizacji deszczowej. Kolektory kanalizacji ogólnospławnej po odłączeniu wszystkich dopływów wód deszczowych stają się rozdzielczą siecią kanalizacji sanitarnej. Dotyczą one terenów ścisłego centrum miasta. Proces ten jest systematycznie realizowany wraz z modernizacjami nawierzchni ulic. Musi on uwzględniać uwarunkowania technologiczne oraz możliwości finansowe Miasta. Ze względu na fakt że wszystkie te zadania inwestycyjne są umiejscowione na terenach intensywnie zagospodarowanych, koszty ich wykonania są bardzo wysokie. Miasto realizuje systematycznie procesy modernizacyjne nawierzchni ulic wraz z wyodrębnianiem kanalizacji deszczowej. Opracowana została dokumentacja techniczna dotycząca budowy kanalizacji deszczowej w ulicach: Piłsudskiego, Kościuszki, Głowackiego. Jedności uzbrojonych w sieć kanalizacji ogólnospławnej. W Wieloletnim Planie Rozwoju i Modernizacji Urzędów Wodociągowych i Kanalizacyjnych na lata 2020-2023 przewidziano realizację tych inwestycji.

(akta kontroli: str. 189-195, 233-238)

Prezydent wyjaśnił, że Urząd nie realizował bezpośrednio ani też poprzez miejskie jednostki organizacyjne zadania zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. Zadanie to w Koszalinie od 2007 r. realizuje Spółka. Kierownictwo Urzędu w dniu 23.12.2005 r. zdecydowało o uregulowaniu sprawy realizacji zadania związanego z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi postanawiając przekazać M/WiK majątek w postaci kanalizacji deszczowej w mieście w użyczeniu do czasu wnieścia majątku aportem na kapitał zakładowy. Rozpoczęcie działalności w zakresie realizacji zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych w Koszalinie przez Spółkę nastąpiło od 2007 r.

(akta kontroli: str. 9-15, 158-163)

Miasto, jako właściciel Spółki, Uchwala Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników M/WiK nr 8/2006 z 26 kwietnia 2006 r. przekazało do realizacji M/WiK działalności w zakresie eksploatacji kanalizacji deszczowej. Uchwala¹⁵ z 29.06.2006 r. Rada Miasta wyraziła zgodę na wniesienie do Spółki aportu sieci kanalizacji deszczowej. Miasto w latach 2006-2013 przekazało aportem do Spółki część miejskiej sieci kanalizacji deszczowej (o wartości 59 491,8 tys. zł netto), zaś część ww. sieci (o wartości 15 867,8 tys. zł netto) było w użyczeniu M/WiK.

(akta kontroli: str. 9-15, 111-132, 149-151, 164-188, 224-229)

Prezydent wyjaśnił, że ww. decyzje o przekazaniu M/WiK sieci kanalizacji deszczowej oparte były na ówczesnych uregulowaniach prawa w szczególności na art. 2 pkt 8¹⁶ ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków¹⁷. Podstawowym przedmiotem działalności Spółki określonym w jej umowie było m.in. odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, co według Polskiej Klasyfikacji

¹⁵ Uchwała nr 8/2006 z 2006 r.

¹⁶ Art. 2 pkt 8) Klasyfikacji Sektora Wodociągów i Kanalizacji, w której zapisano: „...woda i ścieki do tego systemu kanalizacyjnego, w tym z przesyłkami, z wyjątkiem, jeżeli w szczególności woda i ścieki są przesyłane do innych przedsiębiorstw, przedsiębiorstw publicznych lub przedsiębiorstw, w których Skarbowi państwa nie posiada udziału”.

¹⁷ Dz. U. z 2002 r. (p. 143), z późn. zmianami, w sprawie: Załącznik 2, pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Działalność¹⁷ obejmuje m.in.: obsługę sieci kanalizacyjnych i systemów oczyszczania ścieków, gromadzenie i transport ścieków przemysłowych lub pochodzących z gospodarstw domowych od jednego lub wielu użytkowników oraz wody deszczowej za pomocą sieci kanalizacyjnej, kolektorów, zbiorników oraz pozostałych środków transportu (37.00.Z) Klasyfikacja PKD nie zawiera w swoim wykazie zagadnienia określanego jako zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, tym samym Organy Miasta nie powierzały odrębnie MWIK realizacji zadania zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 224-229)

Zdaniem Prezydenta zmiana ustawy Prawo wodne (od 1 stycznia 2018 r.) oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków¹⁸ (od 24 sierpnia 2017 r.) w postaci usunięcia wód opadowych i roztopowych z definicji ścieków spowodowała, że powstała obok wód i ścieków trzecia kategoria prawna w postaci wód opadowych i roztopowych. Wyodrębnieniu tej kategorii prawnej nie towarzyszyło jednak wprowadzenie rozwiązań kompleksowego uregulowania statusu prawnego wód opadowych i roztopowych w tym także z punktu widzenia zadań publicznych i zadań własnych gminy. Nie dokonano również odpowiednich zmian w innych aktach prawnych, w tym w szczególności w ustawie o samorządzie gminnym. Ustawodawca po zmianie definicji ścieków nie uzupełnił katalogu zadań własnych gminy poprzez wskazanie wprost że gmina jest zobowiązana zapewnić odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. Definicji ścieków w ustawie o samorządzie gminnym należy nadać takie znaczenie, jakie jej nadaje ustawa Prawo wodne i ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, a w definicji tej wody opadowe i roztopowe nie występują. Należy zwrócić uwagę, że nawet w stanie prawnym przed 24 sierpnia 2017 r. odprowadzanie wód opadowych i roztopowych nie było samodzielnym zadaniem publicznym, a odprowadzenie tych wód było odprowadzaniem ścieków. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych nie było zatem ani też nie jest odrębnym zadaniem publicznym. Prezydent wyjaśnił, że odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, a także ich dalsze zagospodarowanie, po zmianie ww. przepisów nie jest zadaniem własnym gminy.

(akta kontroli str. 189-195, 224-229, 238)

Sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań, których celem było bieżące zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie gospodarki komunalnej, zapewnienie prawidłowego poziomu usług komunalnych, nadzór właścicielski nad spółkami komunalnymi, w tym nad MWK, należą do zadań Wydziału Gospodarki Komunalnej, Dźędu.

(akta kontroli str. 133-137)

dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej, wyjaśnia, że Urząd ani inne jednostki organizacyjne Miasta nie zarządzają miejską kanalizacją deszczową. Miasto podobnie jak inni klienci MWIK jest odbiorcą usługi odprowadzania wód deszczowych i opadowych do sieci kanalizacji deszczowej. Spółki ponosząc z tego tytułu opłaty.

(akta kontroli str. 149-151)

Prowadzenie spraw dotyczących ochrony wód, gospodarki wodno-ściekowej w tym, spraw dotyczących zmniejszenia naturalnej retencji terenowej przypisane zostało do zadań głównego specjalisty w Referacie Ochrony Środowiska Wydziału Środowiska Urzędu

(akta kontroli str. 133-140, 809-819)

W sprawie rozoznania jaka infrastruktura służąca zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych pozostaje w dyspozycji innych podmiotów na terenie Miasta Prezydent wyjaśnił, że jako organ ochrony środowiska dysponuje danymi o urządzeniach wodnych takich jak zbiorniki retencyjne, wyloty kanalizacji deszczowej, sieci kanalizacji deszczowej w oparciu o wydawane przez niego do końca 2017r. pozwolenia wodnoprawne. Od 2018 roku Prezydent Miasta nie wydaje już pozwoleń wodnoprawnych - obowiązki te przejęło Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, stąd Prezydent Miasta nie posiada aktualnej całościowej wiedzy dotyczącej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych z w/w źródła. W związku z przesyłanymi corocznie do PGW Wody Polskie sprawozdaniami MGM-RRW z wykonania obiektów małej retencji Prezydent Miasta dysponuje danymi zbiornika retencyjnego przy ul. Sybiraków będącego w zarządzie PGW Wody Polskie. W pozostałym zakresie Miasto nie posiada informacji odnośnie innych zbiorników retencyjnych będących w zarządzie lub stanowiących własność innych podmiotów (w tym także prywatnych)

(akta kontroli str. 252-259)

Punkty zrzutu wód opadowych z terenu Gminy do wód zlokalizowane były do rzeki Dzierżęcinki (39 punktów) oraz rowów drogowych i melioracyjnych (23 punkty).

(akta kontroli str. 198-223)

Prezydent w sprawie pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód lub gruntu wyjaśnił, że Miasto nie posiadało takich pozwoleń, ponieważ nie jest właścicielem sieci kanalizacji deszczowej. Zarządzanie infrastrukturą kanalizacji deszczowej przez Spółkę odbywa się na prawach własności do sieci. Miasto nie ponosi opłat za odprowadzanie wód opadowych do wód. Opłaty takie ponosi Spółka. Ponadto Prezydent wyjaśnił, że obecnie jedno aktualne pozwolenie na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód i gruntu w lokalizacji infrastruktury wydane przez Urząd Miejski w dniu 10.07.2014 r. na okres obowiązywania do 9.07.2024 r. posiada także jednostka organizacyjna Miasta tj. Zarząd Dróg i Transportu w Koszalinie²².

(akta kontroli str. 9-15, 224-229)

Prezes Zarządu MWiK poinformował²⁰, że opłaty jakie ponosiła Spółka z tytułu odprowadzania wód opadowych i roztopowych do wód i gruntu wyniosły w 2018 r. - 1 277,6 tys. zł (opłata stała) i 23,9 tys. zł (opłata zmienna); w 2019 r. - 1 391,5 tys. zł (opłata stała) i 9,9 tys. zł (opłata zmienna) oraz w I kwartale 2020 r. - 428,8 tys. zł (opłata stała) i 2,9 tys. zł (opłata zmienna).

(akta kontroli str. 198-223)

1.2. Obowiązujące w latach 2018-2020 plany rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej, w tym rozwoju sieci kanalizacji deszczowej, zostały zatwierdzone

- uchwałą nr XLVIII/698/2016 Rady Miasta z 20 września 2016 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych MWiK na lata 2016-2021;

- uchwałą Nr IX/170/2019 Rady Miasta z 19 września 2019 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych MWiK na lata 2019-2022;

- uchwałą Nr XIX/355/20 Rady Miasta z 18 czerwca 2020 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych MWiK na lata 2020-2023

Powyższe plany zawierały przedsięwzięcia rozwojowe związane z budową sieci, w tym sieci kanalizacji deszczowej, przedsięwzięcia modernizacyjne oraz

²⁰ Dnia 20.04.2024 r.

²¹ Informacja uzyskana w trybie art. 143 § 1 z 1 Ustawy o dostępie do informacji publicznej.

przedsięwzięcia związane z wymianą infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w drogach, w tym kanalizacji deszczowej

W planach przewidziano m.in. budowę kanalizacji deszczowej w ulicach: Wojska Polskiego - Dzierżęcka (lata 2018-2019), Chwałkiego - Jedności (2020), w rejonie ulic Kościuszki-Piłsudzkiego (lata 2020-2022) oraz modernizację separatora łamelowego przy ul. Prostej

(akta kontrol str. 9-92)

Zagadnienia dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych uwzględniono w:

- „Strategii Rozwoju Koszalina”² w celu 4.3 p.n. „Czyste środowisko. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej”, gdzie wskazano na konieczność podejmowania działań w zakresie rozwoju gospodarki wodno-ściekowej przez konsekwentną i systematyczną rozbudowę sieci kanalizacji, w tym kanalizacji deszczowej, przyczyniając się tym samym do zachowania czystego środowiska, podnoszenia standardu życia mieszkańców, poprawy jakości środowiska przyrodniczego oraz ochrony wód w Koszalinie. W dokumencie założono potrzebę pełnego skanalizowania terenów peryferyjnych Miasta³ oraz kontynuację rozdziału kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Koszalina”⁴ gdzie opisano założenia funkcjonowania systemu odprowadzania wód deszczowych z terenu Miasta, tj. odprowadzania tych wód do dwóch odbiorników naturalnych: rzeki Dzierżęcinki i rowu melioracyjnego (przepompowni melioracyjnej), wykorzystania zbiorników retencyjnych przed zrzutem do rzeki i do rowu w celu wyrównania odpływu do tych zbiorników oraz oczyszczania wód deszczowych przy pomocy separatorów z osadnikami. W dokumencie zdiagnozowano ograniczenia związane z przepustowością istniejących odbiorników wód deszczowych (rzeka Dzierżęcinka - kanał Łabusz) oraz ograniczoną przepustowością kolektorów deszczowych i rzędu, zawarto propozycje rozwiązań stwierdzonych problemów: przebudowy istniejących systemów melioracyjnych, budowy nowego systemu odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych na terenie osiedla Jamno-Łabusz, zaakcentowano przyjęty kierunek realizacji przebudowy kanalizacji ogólnospławnej w kanalizację systemu rozdzielczego z wykorzystaniem istniejącej kanalizacji ogólnospławnej jako kanalizacji sanitarnej;

- „Programie Ochrony Środowiska Miasta Koszalina na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”⁵ gdzie uwzględniono jako jeden z obszarów interwencji gospodarkę wodno-ściekową. Wśród zadań dotyczących gospodarki wodno-ściekowej wyszczególniono trzy zadania związane z wodami opadowymi i roztopowymi, za które podmiotem odpowiedzialnym była Spółka, tj. budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej (uzbrojenie ul. Żytniej), budowę kanalizacji deszczowej (uzbrojenie ul. Lubiatowskiej) oraz prace odtworzeniowe i modernizacyjne na sieci kanalizacji deszczowej, zapisane w Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2017-2020;

- Planie operacyjnym ochrony przed powodzią Miasta⁶ w którym, scharakteryzowano infrastrukturę służącą zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych pod kątem występowania zagrożenia podtopieniami w miejscach lokalizacji rowów odprowadzających wody deszczowe⁷, funkcjonowania kanalizacji

² <http://www.koszalin.pl/pliki/StrategiaRozwojuMiastaKoszalin2017-2024.pdf>

³ Wód i ścieków, Koszalin - Łeba, ul. Dzierżęcka - Wojska Polskiego

⁴ <http://www.koszalin.pl/pliki/StudiumUwarunkowaniiKierunkowZagospodarowaniaPrzestrzennegoMiastaKoszalin.pdf>

⁵ <http://www.koszalin.pl/pliki/ProgramOchronySwiataKoszalin2017-2020zPerspektywanaLata2021-2024.pdf>

⁶ Dwa razy w roku odbywa się w Koszalinie, ul. Strumienowa impreza „Dni Koszalańskich” z okazji Dnia Światowej Ochrony Środowiska, w ramach której organizowane są różnorodne imprezy kulturalne i sportowe.

ogólnospławnej, która w przypadku obfitych deszczów nie jest w stanie odebrać wód deszczowych i ścieków sanitarnych oraz w rejonie ulic Poltawska i Kaszubska.

(akta kontroli str. 95-106-239-241)

Zagadnienia związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych nie były przedmiotem wniosków lub skarg mieszkańców Koszalina.

(akta kontroli str. 157)

Znajdujące się na terenie administracyjnym Miasta obszary zagrożone powodzią: głównie obejmowały obszar przyległy do rzeki Dzierżęcinki w tym w okolicach ulic Mazowieckiego i Krańcowej, w rejonie ulic: Żwirowej, 4-go marca i Sybiraków, tereny przyległe do jeziora Lubiatowo w rejonie między ulicami Żurawia i Lubiatowska

(akta kontroli str. 107-108)

Prezydent wyjaśnił, że w okresie ostatniego 50-lecia w obszarze administracyjnym Miasta nie zanotowano zjawiska powodzi, a zjawisko podtopień było spowodowane deszczami nawalnymi powodującymi ujemne skutki, których skala na przestrzeni ostatnich pięciu lat była nieznaczna

(akta kontroli str. 224-229)

Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Koszalinie poinformował, że w latach 2015-2020 PSP uczestniczyła łącznie w 42 zdarzeniach w związku z wystąpieniem podtopień i powodzi na terenie Miasta. 32 z nich było następstwem opadów deszczu, pięć - niedrożnych odpływów deszczowych lub studzienek kanalizacyjnych, dwa - podciągania do budynku wód z gruntu, dwa - awarii instalacji centralnego ogrzewania lub wodociągowej. W jednym przypadku nie ustalono przyczyn zdarzenia. Oszacowane straty z tego tytułu wyniosły 164,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 242-245)

Ponadto Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu w prowadzonym „Dzienniku ewidencji podjętych działań w zakresie zarządzania kryzysowego w Mieście Koszalinie”, odnotowało cztery zdarzenia dotyczące podtopień na terenie Miasta, które wystąpiły w latach 2015-2020 (do 31.03), tj. w 2015 r. – jedno zdarzenie, którego przyczyną były prace ziemne wykonywane w obrębie Miasta wzdłuż rowu melioracyjnego, biegnącego od drogi nr 11 od przepustu do rzeki Dzierżęcinki w 2017 r. – jedno zdarzenie, którego przyczyną były prowadzone prace ziemne wzdłuż drogi nr 6 i nawalny deszcz padający w tym czasie oraz w 2018 r. – dwa zdarzenia - wypłukanie przez wody rzeki Dzierżęcinki części ziemnej (co spowodowało zapadnięcie się chodnika) oraz przelew wody z rzeki Dzierżęcinki przez wał do Stawu w Parku Książąt Pomorskich w wyniku spiętrzenia wody przed Małą Elektrownią Wodną przy ul. Młyńskiej, którego przyczyną były zalegające kry, konary i trawy

(akta kontroli str. 152-157)

1.3. W latach 2017-2019 opłaty, określone w art. 290 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (za 2017 r.) oraz opłaty uiszczane na podstawie art. 270 ust. 11 ustawy Prawo wodne (za lata 2018 i 2019) były poroszone przez Spółkę, co zostało opisane w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Prezesa Zarządu M.WiK

(akta kontroli str. 14-158-163-198-223)

1.4. Miasto nie podejmowało w latach 2018-2020 (do 30.03) działań promujących zagospodarowywanie wód opadowych i roztopowych przez właścicieli nieruchomości w tym w ramach programów dofinansowujących przedsięwzięcia służące zagospodarowaniu tych wód.

(akta kontroli str. 155)

Prezydent wyjaśnił, m.in. że Miasto nie podejmowało takich działań, gdyż działania takie nie wynikały z rzeczywistych potrzeb występujących na terenie Miasta uzasadniających dostatecznie wydatkowanie środków finansowych na powyższy cel. (...) Miasto zagospodarowuje wody opadowe przy pomocy 3 zbiorników retencyjnych³⁰. Obecnie budowany jest kolejny zbiornik retencyjny o pojemności 12,5 tys. m³. (...) Znaczną powierzchnię Miasta stanowią powierzchnie lasów komunalnych we wschodniej i zachodniej części miasta oraz tereny o dużej powierzchni biologicznie czynnej w dzielnicach miasta utworzonych z przyłączonych do miasta dawnych sołectw³¹. Są to obecnie dzielnice o zabudowie jednorodzinnej - ekstensywnej z dużym udziałem terenów użytkowanych rolniczo. (...) Mając na względzie racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi, finansowanie działalności promocyjnej byłoby niecelowe, a efekty promocji trudne do zmierzenia. Również instytucje posiadające fundusze celowe do marca 2020 r. nie prowadziły żadnych form dofinansowania dla samorządów na ten cel. Ponadto na terenie Miasta znajdują się znaczna część czynnych indywidualnych ujęć wód podziemnych na terenach w/w, a nawet w samym śródmieściu jak np. Koszaliński browar, które odciażają w znacznej ilości komunalne ujęcia wód podziemnych.

(akta kontroli str. 224-229)

1.5. W latach 2018-2020 (do 30.03) nie odnotowano przypadków dokonania przez właścicieli nieruchomości zmian kierunku i natężenia odpływu znajdujących się na ich gruncie wód opadowych lub roztopowych oraz kierunku odpływu wód ze źródeł - ze szkodą dla gruntów sąsiednich lub odprowadzania wód na grunty sąsiednie w rozumieniu art. 234 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo wodne i nie prowadzono postępowań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 150)

1.6. W latach 2018-2020 Rada Miasta nie ustalała zasad ponoszenia opłat za wykorzystywanie w latach 2018-2020 miejskiej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych z nieruchomości nie należących do Miasta (na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej). Opłaty były pobierane przez Spółkę na podstawie zasad ustalonych przez Zarząd Spółki (w 2018 r.) oraz Procesa Zarządu Spółki (w latach 2019-2020).

(akta kontroli str. 14, 198-204, 214-216)

Miasto w latach 2018-2020 nie otrzymywało wpływów z tytułu opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych wprowadzanych do sieci kanalizacji deszczowej MWiK. Miasto ponosiło natomiast na rzecz spółki MWiK poprzez jednostkę organizacyjną Miasta - Zarząd Dróg opłaty za wprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej z terenów należących do Miasta. Opłaty jakie poniósł Zarząd Dróg na rzecz MWiK wynosiły, w 2018 r. - 6 396 035,56 zł, w 2019 r. - 6 265 000,00 zł, w okresie od 1.01.2020 r. do 30.03.2020 r. - 1 727 761,24 zł.

(akta kontroli str. 14, 224-229)

1.7. Stosownie do art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne opłata za usługi wodne uszcza się za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na

³⁰ Zgodnie z art. 17 ust. 1 Statutu Miasta.

³¹ Także jako jednostki samorządu terytorialnego. Do obszarów dawnych sołectw należą m.in. dzielnice: Miasto, Śródmieście, Centrum, Czerwona Góra, Białe Miasto.

nieruchomości o powierzchni powyżej 3 500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie tej retencji przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej

W 2018 r. Urząd wytypował 102 podmioty posiadające na terenie obszaru administracyjnego Miasta działki o powierzchni ponad 3 500 m² (o znacznej powierzchni wyłączonej z powierzchni biologicznie czynnej) nieujęte w systemy kanalizacji deszczowej. Do właścicieli tych nieruchomości skierowano pisemne informacje dotyczące obowiązku opłat za usługę wodną z prośbą o wypełnienie załączonego druku-oświadczenia na potrzeby ustalenia wysokości opłaty za usługę wodną. W oświadczeniu zawarto pytania o powierzchnię uszczelnioną nieruchomości, powierzchnie biologicznie czynną oraz pojemność urządzenia do retencjonowania wody w przypadku jego istnienia. Szczegółowa analiza 20 spraw dotyczących ww. postępowań wykazała poprawną weryfikację spełniania kryteriów określonych w art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo wodne na podstawie danych otrzymanych w tych oświadczeniach

(akta kontroli str. 157-196-197, 230)

Główny specjalista w Wydziale Ochrony Środowiska oświadczył, że weryfikacja danych zawartych w otrzymanych oświadczeniach polegała na wizualnym oglądzie dwóch nałożonych na siebie cyfrowych map (ewidencji gruntów i ortofotomapy) oraz (w przypadkach wyjątkowo trudnych do oceny powierzchni działki) wizji lokalnej w terenie.

(akta kontroli str. 230)

W okresie kontrolowanym na terenie Miasta ustalono jeden podmiot zobowiązany do ponoszenia opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej i wydano decyzję¹⁶ w której prawidłowo określono sposób wyliczenia oraz wysokość opłaty za usługę wodną z tytułu zmniejszenia retencji terenowej. Łączna wysokość opłat z tego tytułu wyniosła odpowiednio w 2018 r. - 2 180 zł, w 2019 r. - 2 180 zł i w I kwartale 2020 r. 545 zł. Na rachunek Wód Polskich odprowadzono zgodnie z art. 295 ust. 5 ustawy Prawo wodne 90% wpływów w kwocie łącznej 4 414,50 zł, tj. odpowiednio, po 1962 zł (za lata 2018-2019) i 490,50 zł (za w I kw. 2020 r.)

(akta kontroli str. 196-197)

Prezydent nie wydawał decyzji o pozwoleniu na budowę nie otrzymał również zgłoszeń zamiaru wykonania robót¹⁷ na nieruchomościach o powierzchni przekraczającej 3 500 m², wydanych w oparciu o pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie wód w trybie art. 389 pkt 2 w związku z art. 34 pkt 4 ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli str. 9-15, 158-163)

Dyrektor Zarządu Zieleni w Koszalinie poinformowała¹⁸ iż nie wydawała w trybie art. 389 pkt 2 w związku z art. 34 pkt 4 ustawy Prawo wodne pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód (na wykonywanie na nieruchomości o powierzchni powyżej 3 500 m² robót lub obiektów trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie retencji terenowej przez wyłączenie więcej niż 70% powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej) na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji zamkniętej lub otwartej

(akta kontroli str. 231-232)

¹⁶ WŚ/18/2018 z 18

¹⁷ Dotyczył terenów Miasta

¹⁸ WŚ/18/2018 z 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

Stwierdzono
nieprawidłowości

W uzasadnieniu kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

W latach 2018-2020 Prezydent nie podejmował działań w celu ustalenia przez Radę Miasta zasad pobierania opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej. tj. zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej.

Zasady pobierania tych opłat zostały ustalone przez Zarząd Spółki uchwałą nr 9/2017 z 28.12.2017 r. (na 2018 r.), zarządzeniami Prezesa Zarządu Spółki nr 38/2018 z 27.11.2018 r. (na 2019 r.) i nr 22/2019 z 14.11.2019 r. (na 2020 r.). Spółka uzyskała dochody z tytułu opłat za ww. usługi w wysokości: 9 689,9 tys. zł (2018 r.), 9 625,7 tys. zł (2019 r.) i 2 502,8 tys. zł (I kwartał 2020 r.).

(akta kontroli str. 14, 198-210)

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego postanawiają o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego. W myśl art. 4 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej uprawnienia te organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego mogą powierzyć organom wykonawczym tych jednostek.

Prezydent wyjaśnił, że odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, a także ich dalsze zagospodarowanie po zmianie przepisów nie jest zadaniem własnym gminy. *Usuwanie z definicji ścieków odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, w związku ze zmianami ustaw Prawo wodne i o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, ustawodawca usunął również odprowadzanie tych wód z režimu zadań własnych gminy, czyniąc z wód opadowych i roztopowych trzecią kategorię prawną, nie uczynił jednak z odprowadzania wód opadowych i roztopowych odrębną kategorię zadania własnego gminy. W tej sytuacji trudno uznać, że odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, ma charakter usług komunalnej sensu stricto, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej, a w konsekwencji, że niezbędne jest podjęcie uchwały określającej opłaty za usługi komunalne. Warto w tym miejscu zauważyć, że w różnych gminach, niejednolico podchodzi się do kwestii ustalania opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych, w części gmin takie opłaty w ogóle nie funkcjonują, co potwierdza fakt, że przepisy prawa w tym zakresie mogą budzić wątpliwości interpretacyjne.*

(akta kontroli str. 189-195, 236-236)

Usługa odprowadzania wód opadowych i roztopowych spełnia wszystkie przesłanki zadania własnego gminy o charakterze użyteczności publicznej (jest to usługa zaspokajająca potrzeby o charakterze zbiorowym, jej świadczenie opiera się na majątku publicznym, ma charakter ciągły, jej celem jest zaspokojenie potrzeb zbiorowości, a odbiorca takiej usługi nie ma wyboru jej dostawcy). Ponadto zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹ do zadań własnych gminy należą zadania m.in. z zakresu kanalizacji.

Ocena cząstkowa

Miasto prawidłowo realizowało większość zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Rzetelnie zdiagnozowano potrzeby, przyjęto propozycje rozwiązań problemów związanych z systemem odprowadzania i oczyszczania wód w stosowanych gminnych dokumentach strategicznych i planistycznych. Rzetelnie wyliczano się także z obowiązków związanych z naliczaniem opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej i przekazywaniu jej na rzecz części PCW WF. W latach:

¹ Dz. U. z 1990 r. nr 17, poz. 123.

2018-2020 Prezydent nie podejmował działań w celu ustalenia przez Radę Miasta zasad pobierania opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej tj. zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej

OBSZAR

2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018-2020 Urząd realizował pięć zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych finansowanych z budżetu Miasta, w tym jedno dotyczące retencjonowania, polegające na budowie zbiornika retencyjnego przy ul. Lechickiej z infrastrukturą towarzyszącą p.n. *Budowa zbiornika retencyjnego*¹² oraz cztery zadania inwestycyjne dotyczące odprowadzanie nadmiaru wód, polegające na budowie sieci kanalizacji deszczowej w ramach budowy lub przebudowy dróg: na Osiedlu Unii Europejskiej przy ul. Wrońskiej o długości 33,5 m¹³ i 19 m¹⁴, ul. Władysława IV o długości 3 208,4m oraz pomiędzy ulicami Lechicką i Wołyńską o długości 2 244 m p.n. *Budowa sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej i wodociągowej*¹⁵.

(akta kontroli str. 147-148, 152-157)

Powyższe zadania inwestycyjne ujęte były w Wieloletniej Prognozie Finansowej¹⁶ na poszczególne lata w okresie 2018-2020 i służyły zaspokojeniu potrzeb zdiagnozowanych w gminnych dokumentach planistycznych. W ww. okresie nie rezygnowano z realizacji żadnego z zaplanowanych zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

(akta kontroli str. 147-148, 253-259, 564-568)

W tym samym okresie na ww. zadania inwestycyjne z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zaplanowano wydatki w łącznej kwocie 15 598 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 14 370,9 tys. zł (92,1% planu). Trzy z powyższych zadań zostały zakończone w okresie objętym kontrolą¹⁷, zaś pozostałe dwa były w trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 147-148, 356-363)

Zadania nr 1 i nr 2 realizowane były w ramach projektu p.n. *Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Stupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Koszalinie* finansowanego ze środków UE¹⁸. Na podstawie umowy RPZP/01.12.00.32.0002/17 zawartej 8 listopada 2017 r. uzyskano dofinansowanie ze środków europejskich w kwocie 10 510,5 tys. zł przy całkowitej wartości projektu 21 923,4 tys. zł (w tym wydatki kwalifikowalne 12 366,7 tys. zł) i terminem realizacji do 30 września 2023 r.

(akta kontroli str. 147-147, 260-316)

Zadanie polegające na budowie kanalizacji deszczowej na ul. Władysława IV realizowane było w ramach projektu *Rozbudowa i przebudowa drogi wojewódzkiej nr 167 ul. Władysława IV w Koszalinie* finansowanego ze środków UE¹⁹. Na podstawie umowy RPZP/05.01.00.32.0005/18 zawartej 16 kwietnia 2018 r. uzyskano dofinansowanie ze środków europejskich w kwocie 26 425,3 tys. zł przy

¹² Dział 130 Budownictwo

¹³ Budowa przy ul. Wrońskiej o długości 33,5 m

¹⁴ Budowa przy ul. Wrońskiej o długości 19 m

¹⁵ Dział 130 Budownictwo

¹⁶ Wzrost 2017

¹⁷ Budowa ul. Wrońskiej o długości 33,5 m i 19 m oraz ul. Władysława IV

¹⁸ Dział 130 Budownictwo

¹⁹ W ramach Budownictwa Regionalnego (z wyjątkiem Aktywów Lokalnego Samorządu) - Dział 130 Budownictwo

²⁰ W ramach Budownictwa Regionalnego (z wyjątkiem Aktywów Lokalnego Samorządu) - Dział 130 Budownictwo

cełkowitej wartości projektu 31 089,6 tys. zł (w tym wydatki kwalifikowalne 31 089,6 tys. zł); terminem realizacji do 31 grudnia 2022 r.

(akta kontroli: str. 147-149, 607);

Ponadto na terenie Miasta w okresie kontrolowanym realizowano zadania z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych finansowane z budżetu:

- MWiK - 10 zadań inwestycyjnych o łącznej, planowanej wartości 8 843 tys. zł brutto polegających na rozbudowie lub przebudowie sieci kanalizacji deszczowej o łącznej długości 6,9 tys. m² oraz budowie dwóch separatorów lamelowych¹. W okresie badanym zostało zrealizowanych siedem zadań w efekcie których wybudowano kanalizację deszczową o długości 5,3 tys. m i separator lamelowy. Wydatki poniesione przez MWiK na te inwestycje wyniosły 5 946,9 tys. zł.

- Zarządu Dróg - trzy zadania inwestycyjne o łącznej wartości 538 tys. zł brutto, polegające na budowie lub przebudowie kanalizacji deszczowej w ramach budowy dróg².

(akta kontroli: str. 143-146, 152-157);

2.2. Badaniami szczegółowymi objęto dwa z pięciu realizowanych przez Urząd zadań inwestycyjnych dotyczących zagospodarowania wód opadowych i roztopowych oraz odprowadzania ich nadmiaru siecią kanalizacji deszczowej tj. Zadanie nr 1 i Zadanie nr 2. Wartość umowna ww. zadań wyniosła łącznie 20 956,6 tys. zł. Na zadania te wydankowano w okresie objętym kontrolą łącznie 19 470,4 tys. zł, przy czym wartość robót dotyczących infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz odprowadzaniu ich nadmiaru wyniosła łącznie 10 944 tys. zł. Analizowane zadania inwestycyjne:

- Zadanie nr 1 - polegające na budowie kanalizacji sanitarnej (o długości 3,1 km), deszczowej (o długości 2,2 km) i wodociągowej (o długości 3,4 km) pomiędzy ulicami Lechicką i Wołyńską wraz z urządzeniami podczyszczającymi oraz rekultywacji i budowie rowów melioracyjnych (o długości 0,7 km) - było w trakcie procedury odbiorowej;
- Zadanie nr 2 - polegające na budowie szczelnego zbiornika retencyjnego (gruntowego) przy ul. Lechickiej o pojemności 12,5 tys. m³ wraz z towarzyszącą infrastrukturą w postaci separatora z osadnikiem i sieci kanalizacji deszczowej, zostało zakończone w 2018 r.

(akta kontroli: str. 147-148, 313-355, 364-372, 460-499)

Zadania realizowane były w ramach Projektu. Na jego celność składały się trzy zadania inwestycyjne, tj. obok Zadań 1 i 2, zadanie polegające na przebudowie dwóch naziemnych linii energetycznych oraz złączy kablowych z pojemnik transformatorowym. Celem Projektu było polepszenie warunków do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez zwiększenie atrakcyjności i dostępności inwestycyjnej terenu objętego inwestycją. Celem szczegółowym Projektu w zakresie zagospodarowania wód opadowych było ich odprowadzenie, po uprzedniej czasowej retencji do odbornika naturalnego (rowu melioracyjnego) a także poprawa marej retencji wód deszczowych prowadzącej do znacjonalizowania gospodarki zasobami wodnymi. Do kontrolowania odpływu wód opadowych i roztopowych w założeniach Projektu służyć miał zbiornik retencyjny ze zmniejszonym odpływem. Zadania te wpisane były do WPF na lata 2017-2020.

(akta kontroli: str. 317-354, 564-586)

¹ Nazwa ulicy: Wołyńska, Wąpka, Fochowska, Sybilowa, Wita - Kłopotowa, Chłapowski, ul. Lipowa, ul. Prusowa, ul. Polna, Wołyńska, ul. Krakowska, ul. Józefowska.

² Nazwa ulicy: Wołyńska, ul. Lipowa.

³ Budowa 40 pojemników na deszczowe i topione wody, na terenie ul. Skłodowska - 10 pojemników, ul. Chłapowski - 10 pojemników, ul. Wołyńska - 10 pojemników, ul. Józefowska - 10 pojemników.

W 2014 r. Miasto zleciło opracowanie dokumentacji projektowej na potrzeby realizacji ww. trzech zadań realizowanych w ramach Projektu. Przedmiotem zamówienia było opracowanie koncepcji wielobranżowej sieci infrastruktury technicznej przyłączonej do infrastruktury istniejących układów sieciowych oraz opracowanie projektów budowlanych i wykonawczych do sieci wodno-kanalizacyjnej i drogowej w zakresie niezbędnym do obsługi terenów inwestycyjnych w ramach Projektu. Zamówienie zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego. W wyniku przetargu dokonano wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z przepisami Pzp

(akta kontroli str. 426-428)

Wyboru wykonawców robót budowlanych dla obu zadań inwestycyjnych dokonano w trybie przetargu nieograniczonego. Przedmiotem zamówienia była realizacja dwóch zadań, tj.

- Zadanie nr 1 - roboty budowlane o wartości szacunkowej 12 304 330,36 zł (równowartość 2 853 707,44 euro) w zakresie wykonania sieci kanalizacji deszczowej (w tym budowa kanałów deszczowych, odtworzenie istniejącego rowu o długości 520 m, wykonanie rowu o długości 146,5 m oraz budowa kolektora tocznoego), kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tocznoej, kanalizacji wodociągowej, nawierzchni ulicy wraz z chodnikiem i ścieżką rowerową i nawierzchni montażowo-eksploatacyjnych z płyt żelbetonowych, oświetlenia ulicznego, zasilania przepompowni ścieków oraz zagospodarowania terenu. Oferty złożyło pięć wykonawców⁴⁶, z których jako najkorzystniejszą wybrano ofertę o łącznej wartości 14 592 563,19 zł brutto.

- Zadanie nr 2 – roboty budowlane o wartości szacunkowej 6 371 014,64 zł (równowartość 1 477 610,84 euro) w zakresie wykonania: budowy zbiornika retencyjnego gruntowego o pojemności 12,5 tys. m³, niecki uszczelnionej, trzech wlotów i jednego wylotu, sieci kanalizacji deszczowej (w tym kanałów deszczowych i kolektora tłocznoego), osadnika wirowego i separatora lamelowego oraz dróg eksploatacyjnych z płyt drogowych, ogrodzenia, schodów technicznych. Oferty złożyło pięć wykonawców⁴⁷, z których jako najkorzystniejszą wybrano ofertę o łącznej wartości 6 364 020 zł brutto.

(akta kontroli str. 429-432, 438-499)

Zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2004 r. w sprawie rodzajów obiektów budowlanych, przy których realizacji jest wymagane ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego⁴⁸, w obydwu analizowanych zadaniach inwestycyjnych zapewniono nadzór inwestorski, który był prowadzony przez głównego specjalistę z Referatu Nadzoru Inwestycyjnego Wydziału Inwestycji Urzędu (branża sanitarna) oraz podmiot zewnętrzny⁴⁹ (branża drogowa).

(akta kontroli str. 429-432, 438-459, 500-539, 517-556)

Środki na sfinansowanie realizacji analizowanych zadań zostały ujęte w planach wydatków majątkowych Miasta w dziale 900 *Gospodarka Komunalna i ochrona środowiska*, rozdział 90096 *Pozostała działalność*. Źródła finansowania dla

- Zadania nr 1 - 8 521 683,24 zł, środki własne Miasta i 6 070 879,95 zł środki UE

- Zadania nr 2 - 2 567 898,48 zł, środki własne Miasta i 3 796 121,952 zł środki UE

(akta kontroli str. 355-372, 567-594)

⁴⁶ Dokumentacja przetargowa dostępna w siedzibie Urzędu Miejskiego w Poznaniu, ul. Św. Józefa 1, par. 4 Pzp

⁴⁷ Dokumentacja przetargowa dostępna w siedzibie Urzędu Miejskiego w Poznaniu, ul. Św. Józefa 1, par. 4 Pzp

⁴⁸ Dz. U. z 2004 r. nr 263, poz. 2549

⁴⁹ Wykonawca: Biuro Inżynierskie „K” z siedzibą w Poznaniu

2.3. Roboty budowlane analizowanych zadań inwestycyjnych rozpoczęto po uprawnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zezwolenia na realizację inwestycji drogowej: decyzja nr 2/2016 Prezydenta zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę wydana 12 maja 2016 r., ostateczna 30 maja 2016 r., tj. 14 dni od daty doręczenia 15 maja 2016 r. Zawiadomienie o terminie rozpoczęcia 11 września 2017 r. robót budowlanych złożono do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego¹ dla Miasta Koszalina 4 września 2017 r. Roboty budowlane w formie prac przygotowawczych² rozpoczęto 11 maja 2018 r. poprzez wytyczenie geodezyjne obiektów³

(akta kontrol: str. 510-553)

2.4. Osoby, które wykonywały czynności nadzoru inwestorskiego posiadały wymagane uprawnienia budowlane.

(akta kontrol: str. 500-509)

W toku realizacji ww. zadań inspektor nadzoru inwestorskiego wykonywał obowiązki zgodnie z wymogami określonymi w art. 25 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane⁴, w tym dokonywał sprawdzenia i odbioru robót ulegających zakryciu i robót zanikających. Wykonanie tych prac zostało potwierdzone stosownymi zapisami w dzienniku budowy. Inspektor uczestniczył w próbach drożności i szczelności kanalizacji deszczowej co zostało wpisane w dzienniku budowy⁵.

W trakcie realizacji badanych inwestycji nie wystąpiły sytuacje uzasadniające podjęcie wobec wykonawcy działań dyscyplinujących

(akta kontrol: str. 517-558)

2.5. Oba zadania inwestycyjne zostały zrealizowane w terminach określonych umowami:

- dla Zadania nr 1 zgodnie z umową o roboty budowlane nr 26/INW/2018 z 25 kwietnia 2018 r. wykonawca robót budowlanych miał wyznaczony termin zakończenia przedmiotu umowy na 14 lutego 2020 r., następnie przedłużony aneksem nr 1⁶ do 30 maja 2020 r.

Zmiany umowy w zakresie terminu wykonania robót dokonano zgodnie z art. 144 ust. 1 pkt 1 Pzp. Przedłużenie tego terminu nastąpiło na skutek opóźnienia w wykonaniu przez Zakład Energetyczny przyłączenia do sieci energetycznej zasilania energetycznego przepompowni ścieków. Okoliczności uzasadniające zmianę terminu określone zostały w protokole konieczności z 11.02.2020 r. Wykonawca zgłosił gotowość do odbioru robót 27 maja 2020 r. Do dnia zakończenia kontroli nie dokonano ostatecznego odbioru robót

(akta kontrol: str. 373-388, 425, 429-432, 460-481)

- dla Zadania nr 2 termin zakończenia realizacji robót budowlanych określony umową 29/INW/2018 z 8 maja 2018 r. wyznaczono na 14 grudnia 2018 r. Odbiór końcowy przedmiotu zgodnie z §3 ust. 4 umowy nastąpił na podstawie protokołu końcowego odbioru robót z 21 grudnia 2018 r. przy czym wykonawca zgłosił 14 grudnia 2018 r. zgłoszenie do odbioru końcowego zrealizowanego zadania. Protokół końcowy odbioru przedmiotowego obejmował pełen zakres robót wykonanych

¹IPN Koszalin

²Wzrost kosztów z tytułu realizacji robót budowlanych w ramach zadania inwestycyjnego spowodowany został zmianą cen materiałów budowlanych, które w budowie zostały przyjęte wariantowo, przy czym wykonawca zgłosił je odrębnie w aneksie.

³Wpisano do dziennika budowy wytyczenie geodezyjne obiektów budowlanych z dnia 11 maja 2018 r.

⁴Wzrost kosztów z tytułu realizacji robót budowlanych w ramach zadania inwestycyjnego

⁵Z dnia 20.11.2018 r. 4.12.2018 r. 10.12.2018 r. 20.12.2018 r. 29.12.2018 r. 14.01.2019 r.

⁶Z dnia 2 kwietnia 2020 r. Wykonawca zgłosił gotowość do odbioru robót z dnia 27 maja 2020 r. W dniu 27 maja 2020 r. wykonawca zgłosił gotowość do odbioru robót z dnia 27 maja 2020 r. W dniu 27 maja 2020 r. wykonawca zgłosił gotowość do odbioru robót z dnia 27 maja 2020 r. W dniu 27 maja 2020 r. wykonawca zgłosił gotowość do odbioru robót z dnia 27 maja 2020 r.

z zakresu rzeczowego określonego umową o roboty. Komisja stwierdziła zrealizowanie pełnego zakresu robót i uznała roboty budowlane za wykonane zgodnie z umową. Podczas odbioru nie dokonano jedynie oceny stanu wegetacji zieleni, stanowiącej zagospodarowanie terenu, która ze względu na panujące warunki atmosferyczne była niemożliwa. Oceny takiej dokonano podczas przeglądu gwarancyjnego 30 maja 2019 r., podczas którego nie znaleziono wad i usterek.

(akta kontroli str. 373-387, 429-432, 483-499, 560-563)

W obu przypadkach wykonano zakres rzeczowy określony w umowach z wykonawcami robót budowlanych

(akta kontroli str. 373-425, 560-563)

Prezydent w sprawie niedokonania odbioru końcowego Zadania 1 wyjaśnił, że powołując się na przepisy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁸, w dniu 3.06.2020 r. został rozpisany odbiór końcowy. W związku z trwającą pandemią koronawirusa przedstawiciele stron uczestniczących w odbiorze przeglądu zrealizowanego zadania dokonują indywidualnie a ich uwagi będą uwzględnione w protokole odbioru. Ze względu na bardzo duży zakres rzeczowy, w tym konieczność wykonania kamerowania sieci czy rozruchu przernompowni ścieków oraz rotacyjną pracę w firmach uczestniczących w odbiorze procedura odbiorowa nie została jeszcze zakończona

(akta kontroli str. 252-259)

2.6. Objęte badaniem NIK zrealizowane zadania zostały rozliczone w następujący sposób:

- „Zadanie nr 1” - ustalone w umowie na roboty budowlane wynagrodzenie wyniosło 14 592 563 19 zł brutto. Rozliczenie dokonano zgodnie z §8 ust. 4 umowy, ośmioma fakturami częściowymi na łączną kwotę 13 106 382 16 zł. Wszystkich płatności dokonano przed upływem terminu 30 dni od daty wypięnięcia prawidłowo wystawionej faktury wraz z podpisanym protokołem odbioru robót. Do rozliczenia pozostała faktura końcowa na łączną kwotę 1 486 181,03 zł, którą zgodnie z postanowieniami umowy Wykonawca będzie mógł przedłożyć po podpisaniu protokołu końcowego odbioru.

(akta kontroli str. 373, 388-425, 460-476)

- „Zadanie nr 2”, ustalone w umowie wynagrodzenie w formie ryczałtu za wykonanie przedmiotu zamówienia wyniosło 6 364 020 zł brutto. Rozliczenia dokonano siedmioma fakturami: sześcioma częściowymi na łączną kwotę 4 290 682 46 zł oraz końcową z 29 czerwca 2018 r. na kwotę 2 073 337,54 zł. Faktury wystawione były w oparciu o faktycznie wykonane i odebrane roboty. Całość robót dotyczyła infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych oraz odprowadzaniu ich nadmiaru. Wszystkie należności za roboty budowlane zostały zapłacone, zgodnie z postanowieniami umowy, przed upływem 30 dni od daty wpływu prawidłowo wystawionej faktury wraz z podpisanym protokołem odbioru robót (§8 ust. 4 i 5 umowy).

(akta kontroli str. 373-387, 453-499)

2.7. Ogłędziny badanych zadań inwestycyjnych wykazały, że wybudowane elementy nie były eksloatowane.

Prezydent wyjaśnił, że zbiornik retencyjny budowany w ramach Zadania nr 2 jest integralnie związany z budowaną w ramach Zadania nr 1 siecią kanalizacji deszczowej. Sieć zapewniają dopływ wód opadowych do zbiornika i wypływ wód, ze

zbiornika. Dopiero po przyjęciu do eksploatacji grawitacyjnej kanalizacji deszczowej będzie można prawidłowo użytkować zbiornik retencyjny. Trwają czynności odbiorowe. Po ich zakończeniu wraz z podpisaniem protokołu odbioru końcowego użytkownicy tj. MWiK (sieci wodno-kanalizacyjnej), Zarząd Dróg (drogi z oświetleniem) przejmują obiekty do eksploatacji. Sieci wodno-kanalizacyjne zostaną użyczono MWiK, a ich przekazanie na majątek nastąpi po zakończeniu trwałości projektu. Rozpoczęcie eksploatacji obiektów przewidywane jest z początkiem sierpnia 2020 r.

(akta kontroli str. 252-259, 433-437)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanym okresie środki na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych były wydatkowane oszczędnie i wydajnie. Zadania inwestycyjne były rzetelnie przygotowane. Zapewniono wykonanie dokumentacji, projektowej oraz niezbędne uzgodnienia, a przed przystąpieniem do robót uzyskano wymagane pozwolenia i dokonano stosownego zgłoszenia. Wykonawców wybrano w trybach określonych w Pzp. Zmiana umowy z wykonawcą dokonana została po spełnieniu przesłanek określonych w art. 144 Pzp. Zapewniono nad nimi rzetelny nadzór. Zadania inwestycyjne były realizowane terminowo i osiągnięto założone efekty rzeczowe.

3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych

Opis stanu
faktycznego

3.1. W latach 2018-2020 (do 10 lipca 2020 r.) zadania dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w Koszalinie w zakresie zarządzania i eksploatacji infrastruktury sieci kanalizacji deszczowej wykonywane były przez MWiK.

(akta kontroli str. 9-15, 156, 161, 191, 198-223)

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu¹⁷, prowadzenie spraw dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, przypisane zostało do zadań Wydziału Środowiska. Sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań, których celem było bieżące zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie gospodarki komunalnej, zapewnienie prawidłowego poziomu usług komunalnych, nadzór właścicielski nad spółkami komunalnymi (w tym nad MWiK, którym powierzono zadania polegające na eksploatacji sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej, służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych) należało do zadań Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu.

(akta kontroli str. 135-137)

Zgodnie z zarządzeniem Nr 188/670/2019 Prezydenta Miasta Koszalina z 23 grudnia 2019 r. regulującym zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Miasta nad MWiK sprawowany był - poza nadzorem formalnym - także nadzór merytoryczny i ekonomiczno-finansowy. Na podstawie § 4 ww. zarządzenia nadzór merytoryczny polegający na podejmowaniu działań w zakresie przedmiotu działalności Spółki sprawowany był przez komórki organizacyjne Urzędu, do których kompetencji należała realizacja zadań wykonywanych przez Spółkę tj. przez Wydział Ochrony Środowiska.

(akta kontroli str. 253-259)

3.2. Prowadzenie spraw dotyczących ochrony wód i gospodarki wodno-ściekowej w tym spraw dotyczących zmniejszenia naturalnej retencji terenowej przypisane zostało do zadań głównego specjalisty w Referacie Ochrony Środowiska Wydziału Środowiska Urzędu. Posadał on przygotowanie zawodowe upoważniające do

¹⁷ Załącznik nr 1 do Regulaminu Zarządu Miasta Koszalina, z dnia 12.04.2018 r. w sprawie: Regulaminu Zarządu Miasta Koszalina.

wykonywania samodzielnej funkcji kierownika budowy i robót w specjalności instalacyjno-inżynieryjnej w zakresie instalacji sanitarnych. Pracownik oraz Kierownik Referatu posiadali wykształcenie wyższe w zakresie inżynierii środowiska (akta kontroli str. 136-140, 253-259, 608-609).

3.3. Zapiecznie techniczne dla zapewnienia należytego utrzymania infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych było w posiadaniu MWiK (szczegółowy opis w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do prezesa Zarządu Spółki).

3.4. W sprawozdaniach z działalności MWiK za lata 2018-2019 Spółka informowała Prezydenta o działalności polegającej na odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych w tym o stanie infrastruktury służącej odprowadzaniu tych wód, wykonanych inwestycjach, remontach i konserwacjach tej infrastruktury usuwanych awariach oraz o wielkości świadczonych usług w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych.

Z informacji tych wynikało, że Spółka w latach 2018-2019 dokonała wymiany i regulacji 46 wpustów deszczowych⁶⁶ oraz 24 włazów nastudziennych⁶⁷. Ponadto dokonano konserwacji zbiorników retencyjnych oraz rowów odprowadzających wody opadowe i roztopowe na powierzchni 25,4 tys. m² (w każdym roku), oczyszczono 19,8 tys. mb kolektorów⁶⁸ oraz pobrano 689 prób kontrolnych wylotów⁶⁹ do rowów i rzeki Dzierżęcinki. Zaistniałe w ww. okresie awarie sieci kanalizacji deszczowej wymagały 17 interwencji. Łączna wielkość powierzchni, z której odprowadzane były wody opadowe i roztopowe wzrastała i stanowiła 4 052 tys. m² (w 2017 r.), 4 098,5 tys. m² (w 2018 r.) i 4 226 tys. m² (w 2019 r.)

(akta kontroli str. 595-606)

Sprawozdania nie obejmowały informacji w zakresie przestrzegania na terenie Miasta zakazów wynikających z art. 9 ustawy o zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków i art. 75a ustawy Prawo wodne.

Prezydent wyjaśnił, że *żadne przepisy nie nakładają na Spółkę obowiązku składania odrębnych sprawozdań z takiej działalności, ani organowi wykonawczemu gminy, ani radzie gminy (...) MWiK podobnie jak pozostałe spółki gminy corocznie składa Prezydentowi Miasta, pełniącemu rolę Zgromadzenia Wspólników, sprawozdania finansowe za rok poprzedni, w tym sprawozdania zarządu spółki z działalności w roku poprzednim. Poza wymienionymi sprawozdaniami Spółka MWiK nie składa odrębnych sprawozdań Prezydentowi ani Radzie Miejskiej. Prezydent dodał, że składane sprawozdania Zarządu Spółki z jej działalności i wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, zatwierdzone przez Radę Miejską pozwalają na uzyskanie informacji o sytuacji Spółki oraz jej zamierzeniach remontowych i inwestycyjnych.*

(akta kontroli str. 158-163, 189-195)

Prezydent nie skorzystał z uprawnień o których mowa w art. 212 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁷⁰ do kontroli MWiK, w tym przeglądania dokumentów Spółki lub żądania wyjaśnień od jej Zarządu o sposobie realizacji zadania własnego Miasta w zakresie gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi.

(akta kontroli str. 191-195)

⁶⁶ Art. 21 § 1 pkt 15a i 16 w 2018 r.

⁶⁷ Art. 21 § 1 pkt 15a i 16 w 2018 r.

⁶⁸ Art. 21 § 1 pkt 15a i 16 w 2018 r. i 15 pkt 15a i 16 w 2019 r.

⁶⁹ Art. 21 § 1 pkt 15a i 16 w 2018 r.

⁷⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 1365.

Prezydent wyjaśnił, m.in. że, *aktualnie żadna norma prawna nie wskazuje kto jest odpowiedzialny za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych. Nie ma zatem podstaw, aby automatycznie przyjmować, że odprowadzanie wód opadowych i roztopowych jest zadaniem publicznym - zadaniem własnym gminy i ma charakter usługi komunalnej. Tym samym Prezydent Miasta nie jest podmiotem odpowiedzialnym za sprawowanie nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, ponieważ odprowadzanie wód opadowych i roztopowych po zmianie ustawy Prawo wodne i ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie jest zadaniem własnym gminy.*

(akta kontroli str. 189-195)

3.5. Prezydent nie składał sprawozdań, o których mowa w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, z realizacji działań wyszczególnionych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz programie ochrony wód morskich za lata 2018-2019

(akta kontroli str. 158-163)

3.6. W okresie od 01.01.2018 r. do 30.03.2020 r. w Urzędzie nie odnotowano skargi bądź wniosku, których przedmiotem byłyby zażądania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

(akta kontroli str. 152-157)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość.

Prezydent nie składał sprawozdań, o których mowa w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, z realizacji działań wyszczególnionych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz programie ochrony wód morskich za lata 2018-2019

Stosownie do obowiązku nałożonego w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, prezydenci miast w zakresie swojej właściwości sporządzają roczne sprawozdania z realizacji działań zawartych w ww. planach.

(akta kontroli str. 158-163)

Prezydent wyjaśnił, że *Miasto nie jest ujęte w zakres planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy a także nie jest objęte programem ochrony wód morskich. Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu posiada Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla Miasta Koszalina⁵⁰ opracowany na podstawie art. 34 ust. 1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁵¹. Nie opracowano natomiast planu zarządzania ryzykiem powodziowym*

(akta kontroli str. 158-163)

Przepis art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne nakłada obowiązek corocznego sporządzenia przez Prezydenta sprawozdania. Żadne przepisy nie zwalniają z powyższego obowiązku, a zatem też i w przypadku nieujęcia Miasta w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz programie ochrony wód morskich był obowiązek przedłożenia sprawozdania.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto było należycie przygotowane do realizacji działań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Zadanie w zakresie eksploatacji infrastruktury sieci kanalizacji deszczowej powierzono Spółce, nad działalnością której nadzór formalny i merytoryczny przypisano odpowiednim komórkom organizacyjnym Urzędu. Miasto poprzez MWiK, zapewniło odpowiednie zaplecze techniczne w celu należytego utrzymania infrastruktury służącej

zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych. Prezydent uzyskiwał informację o działalności MWiK w tym zakresie ze sprawozdań z działalności Spółki. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niezłożenia przez Prezydenta sprawozdań za lata 2018-2019, o których mowa w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne.

IV. Uwagi i wnioski

- Wnioski W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski:
1. Podjęcie działań zmierzających do ustalenia stawek opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych miejską kanalizacją deszczową zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce komunalnej
  2. Terminowe składanie sprawozdań o których mowa w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne.
- Uwagi Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag

V. Pozostałe informacje i pouczenia

- Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.
- Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
- Otwórzek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
- W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całość lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 4 lipca 2020 r.

Kontroler
Maciej Mkuński
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor